

8 februari 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders van Liefde.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 augustus 2011. Op 26 oktober 2011 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], regionaal overste van de Broeders van Liefde.

Op 16 januari 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote, [naam]. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur, mr. Weller, voornoemd. Namens de congregatie zijn verschenen broeder [naam], voornoemd, en broeder [naam] ([naam]), bestuurslid. Zowel klager als broeder [naam] hebben hun standpunt toegelicht.

2. De klacht

2.1. Als kind stotterde klager en werd daarmee op de lagere school gepest. De vader van klager heeft op zeker moment via het [naam]fonds een bijdrage ontvangen om klager op het internaat [naam] ten [plaats] te kunnen laten leren. Hij hoopte dat klager dan beter tot ontplooiing zou komen. In 1954 is klager geplaatst op [internaat]. Op [internaat] zaten meer kinderen die stotterden en klager werd daar toen niet meer mee gepest.

In het begin van het zesde schooljaar werd aangeklaagde de begeleider van de klas van klager voor de opvang na school. Direct na het begin van het schooljaar kwam aangeklaagde bij het naar bed gaan bij diverse jongens controleren of het allemaal wel goed ging. Aangeklaagde

begon zijn toenaderingen met het leggen van zijn hand op het hoofd van klager waarbij hij de vraag stelde "of klager het niet te warm had". Een dag later legde hij zijn hand op de borst van klager om te vragen of klager het niet te koud had. Kort daarna begon aangeklaagde onder de dekens te friemelen en binnen een week zat hij aan het geslachtsdeel van klager te trekken. Dit bleef doorgaan totdat er een ejaculatie volgde. De eerste keer dat klager ejaculeerde, wist hij niet wat hem overkwam. Hij had nog geen seksuele ervaringen of seksuele voorlichting gehad en was daarin ook nog niet geïnteresseerd. Het overviel klager allemaal.

Aangeklaagde zat met zijn linkerhand aan klager en met zijn rechterhand in zijn pij. Klager vermoedt nu dat aangeklaagde zichzelf op dat moment aftrok.

Voortaan kwam aangeklaagde elke avond bij klager langs en was hij niet tevreden met een eenmalige ejaculatie. Aangeklaagde ging door tot wel drie (à vier) keer en wel zodanig lang dat de penis/voorhuid van klager ging bloeden. Nadat hij bij klager was geweest ging aangeklaagde doorgaans naar een andere jongen toe. Klager heeft de indruk dat aangeklaagde naast klager nog twee andere slachtoffers had op zijn slaapzaal.

Klager ging eens in de veertien dagen naar huis. Om de kosten te drukken, deed de moeder van klager thuis de was. Omdat aangeklaagde klager soms tot bloedens toe aftrok, had klager in zijn onderbroeken bloedsporen. Op een gegeven moment zei aangeklaagde dat klager zijn was op [internaat] kon laten doen. Later realiseerde klager zich dat dit was om te voorkomen dat ze thuis de bloedsporen in zijn ondergoed zouden zien.

In de weekeinden dat klager op het internaat bleef, ging op zondag het snoepwinkeltje open. Daar konden de leerlingen dan snoep kopen. Klager kreeg van aangeklaagde geld om snoep te kopen of kreeg gratis snoep. Later vermoedde klager dat dit gratis verstrekken van snoep in verband stond met het seksueel misbruik.

Vlak voor Pasen 1955 is klager ondanks zijn zeer jonge leeftijd en angst naar de overste gegaan en heeft hij hem met handen en voeten verteld wat er 's avonds op de slaapzaal gebeurde. Na de paasvakantie was aangeklaagde plotseling overgeplaatst en heeft het misbruik zich niet meer voor gedaan.

In totaal hebben deze handelingen zo'n acht maanden geduurd van september 1954 tot ongeveer Pasen 1955. Het kwam niet in klager op om aangeklaagde weg te duwen. Hij was opgevoed met het idee dat volwassenen altijd gelijk hadden en dat je niet in opstand kwam tegen volwassenen en zeker niet tegen een geestelijke.

2.2. Klager schaamde zich over de gebeurtenissen en durfde hierover niet te praten. Ook de overste is op de gebeurtenissen nooit teruggekomen.

Toch is klager ergens blij dat hij het nooit aan zijn ouders heeft verteld. Zijn moeder zou waarschijnlijk voor een onmogelijk dilemma gesteld zijn geweest: aan de ene kant zou ze het verhaal van haar zoon hebben geloofd, maar aan de andere kant zou ze ook hebben gedacht dat geestelijken zulk gedrag niet vertonen. Klager is er van overtuigd, dat zijn vader met een grote schop achter aangeklaagde zou zijn aangegaan.

2.3. De gebeurtenissen hebben een enorme impact op het leven van klager gehad. Klager heeft 55 jaar lang deze gebeurtenissen verdrongen en onderdrukt. Op die wijze heeft hij zich staande weten te houden. Tegen zijn echtgenote heeft hij ooit iets gezegd over misbruik op zeer jonge leeftijd.

Sinds de openbaarheid de laatste twee jaar over seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk (verder: de Kerk) is de emotie hem echter te veel geworden en wordt hij dagelijks met de pijn van de gebeurtenissen van destijds geconfronteerd. Klager is ook zeer emotioneel en begint bij de herinnering aan misbruik van toen regelmatig te huilen.

Voor het eerst heeft klager over het misbruik kunnen praten tijdens een bijeenkomst te Eindhoven met de Commissie Deetman. Klager heeft die middag voor het eerst in detail in het openbaar over het misbruik durven praten.

Klager is dagelijks zeer emotioneel als hij weer geconfronteerd wordt met nieuws over misbruik binnen de Kerk. Klager heeft een zeer negatief beeld gekregen van de Kerk.

Klager heeft na het seksueel misbruik vele honderden spraaklessen gehad, waarbij hij van de logopediste steeds de vraag kreeg of er ooit iets speciaals was gebeurd in zijn leven. Klager durfde hierop nooit te antwoorden.

Klager was werkzaam als groepsleider bij [bedrijf]. Op een gegeven moment kreeg klager een andere functie. Het is hem nooit met zoveel woorden gezegd, maar hij heeft de indruk dat dit met zijn stotteren samenhangt.

2.4. Klager wil oprechte en werkelijke erkenning van wat hem is aangedaan. Voorts meent klager dat een financiële compensatie voor het leed dat hem is toegebracht op zijn plaats is. Ten slotte wenst klager dat er maatregelen worden genomen tegen degenen die destijds verantwoordelijk waren en ondanks de bekendheid met het seksueel misbruik geen enkele poging hebben ondernomen om klager behulpzaam te zijn bij de verwerking van dit misbruik. Klager heeft kennis genomen van het door de congregatie gedane aanbod om een gesprek te hebben met alle toenmalig betrokkenen, voor zover zij nog in leven zijn. Klager heeft hieraan geen behoefte. Na het afronden van deze procedure wil klager dit akelige hoofdstuk uit zijn leven proberen af te sluiten.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat in het persoonlijk dossier van aangeklaagde geen concrete aanwijzingen van seksueel misbruik zijn gevonden, maar dat er in de notulen van een Provinciale Raadsvergadering van de congregatie wel wordt gesproken van een “noodzakelijke overplaatsing” van aangeklaagde in mei 1955. Ook blijkt uit zijn persoonsdossier dat aangeklaagde in 1958 in [plaats] een “onvoorzichtigheid” heeft begaan, waarvoor hem een straf is opgelegd. Voorts meldt [naam] in zijn reactie dat er twee andere klachten tegen aangeklaagde zijn ingediend. Ter zitting laat hij voorts weten dat er op 13 december 2011 nog een klacht is ingediend tegen aangeklaagde. [Naam] wil de pijn die klager geleden heeft erkennen en biedt klager aan om met de toenmalig betrokkenen, die nog in leven zijn, een en ander uit te spreken.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3. Er zijn bijna zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet

meer in detail te onderzoeken. Wel is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager gedurende de maanden september 1954 tot en met mei althans april 1955 bijna dagelijks door aangeklaagde is afgetrokken. Soms tot bloedens toe.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast zijn er "toestemmingen gebruik melding/klacht als steunbewijs" van [naam], [naam] (een neef van aangeklaagde) en [naam]. Zij ondersteunen allen de klacht van klager: [Naam] en [naam] verklaren ook zelf door aangeklaagde te zijn misbruikt, [naam] verklaart te hebben gezien dat aangeklaagde anderen seksueel heeft misbruikt.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. [Naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Broeders van Liefde de klacht gegrond te verklaren en te erkennen dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden.

Dit advies is vastgesteld op 8 februari 2012 door mr. R.J.M. Smit voorzitter, mr. P.R.M. van der Ven, pr., en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Broeders van Liefde en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.